

Alsof we buren zijn

ik had zo graag een dag voor je
verzameld

om doorheen te komen

'm zo zachtjes mogelijk

over het hek gegoooid

zodat alleen jij de plof kan horen

ik had zo graag tegen de schemering

een nacht voor je achtergelaten

als een deken zo zwaar

en zwart als een gat

waarin alles even kon verdwijnen

wat je wakker houdt

ik had zo graag mijn zoon

een voetbal over het hek laten schieten

en zo achteloos mogelijk

een brood achtergelaten

alsof we buren zijn

en ik het kopje suiker terugbreng

dat jij mij de dag ervoor had geleend

alsof we buren zijn

en het heel gewoon is

dat ik aan deze kant van het hek sta te
rillen

als ik jou aan de andere kant

zie staan in een dun jasje

alsof het toesteken

van een poncho

tegen de regen

geen strafbaar feit is

© Babs Gons, 29 april 2024

Gedicht naar aanleiding van een
kritisch rapport van de Nationale
Ombudsman over het handelen van
de overheid bij het aanmeldcentrum
in Ter Apel.

Algemene beschouwingen

10 juli 2024

Fracties van GroenLinks en de PvdA

Annemiek KleinJan, fractievoorzitter GroenLinks:

Wat een prachtig gedicht.

Alsof we burenen zijn.

En wat zouden we graag dichtbij elkaar staan. Dicht bij de mensen die gevluht zijn voor oorlogen, dicht bij de jongeren die het in deze maatschappij zwaar hebben, bij onze eenzame ouderen, bij Westerkwartierders die zich niet gehoord voelen door de overheid met zijn ondoordringbare regeltjes en natuurlijk ook bij de dieren die door menselijk handelen in de verdrukking komen.

In het coalitieakkoord hebben we opgenomen dat veerkracht in onze samenleving nodig is om bij tegenslagen en crisissen steeds weer op te staan, ervan te leren en weer door te gaan. Veerkracht hebben we de komende tijd echt nodig, want de wereld is in beweging, maar ook onze gemeente is in beweging. Al die bewegingen bieden kansen, maar brengen ook risico's met zich mee. Ze leiden tot onzekerheid en verstoorde verhoudingen in onze lokale samenleving.

De stabiliserende factor hierbij is de kracht van de lokale gemeenschap en de instituties zoals de gemeente, de scholen, de verenigingen, de maatschappelijke organisaties. Wij roepen dan ook op: investeer in deze veerkracht.

Uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau Groningen bleek de veerkracht van Groningers na de coronaperiode gelukkig groot te zijn. Maar dat gold helaas niet voor iedereen. Vooral de meest kwetsbare Groningers werden het hardst geraakt en raakten verder achterop. Kansenongelijkheid werd pijnlijk zichtbaar.

Wisten jullie trouwens dat mensen tussen de 64 en 79 jaar het meest veerkrachtig zijn? De oude Boomers dus. Meer dan 1 op de 5 van onze inwoners zijn senioren. We kunnen over veerkracht misschien nog veel leren van Klaas-Wybo, Ytsen en Jan-Willem. Laten we op een juiste manier kijken naar ouderen door ze te zien als waardevol onderdeel van de samenleving en laten we waken voor de beeldvorming dat ouderen een afgezonderd probleem zijn waar de rest iets mee moet.

Onze gemeente is volgens ons best seniorvriendelijk. Denk aan de toegang tot WMO-voorzieningen, de buurtbakkies en de inzet ter bescherming tegen cybercriminaliteit. Maar laten we er ook voor zorgen dat ouderenbeleid aandacht schenkt aan ouderen die volop actief zijn en midden in de maatschappij staan. Dus Klaas-Wybo, Ytsen en Jan Willem, verenig jullie. Het is payback time.

De titel van de voorliggende perspectiefnota luidt: Vanuit **inzicht** samen verder gaan. Onze fracties denken dat het nodig is om inzicht te krijgen in de veerkracht in onze gemeente zodat we

kunnen investeren op basis van heldere feiten en cijfers en met flinke innovatiekracht. Sandra de Wit zal namens onze fracties straks een motie hiervoor indienen.

Maar om alvast een voorschot te nemen denken wij dat we met prioriteit meer moeten investeren in woonruimte voor iedereen, het versnellen van de energietransitie, het verbeteren van perspectieven voor de jeugd **en** het aan werken aan krachtige dorpskernen.

Laat ik beginnen met wonen.

De woningbouwopgave is uitdagend en om hieraan te kunnen voldoen moeten we volgens de perspectiefnota een aantal grote ontwikkelingen voor eigen rekening en risico realiseren. De financiële gevolgen kunnen nog niet worden aangegeven. Onze fracties denken graag mee met deze opgave.

We denken dat het belangrijk is om hierbij creatief te denken en ook inbreidingslocaties goed te benutten. De motie die is ingediend bij het agendapunt IHP voor scholen waarin opgeroepen werd om breder te kijken naar financieringsmogelijkheden zou ook hier van pas kunnen komen. In het Raadsoverleg deden we het voorstel vooral in gesprek te gaan met institutionele beleggers als pensioenfondsen en om ook aan Nij Begun te denken.

De eerste woonplannen zijn inmiddels opgeleverd en nu op naar het vervolg.

Wij geloven dat we dit sociaal kunnen en móeten aanpakken. Wij vinden het een publieke taak om ervoor te zorgen dat niemand zonder dak boven het hoofd zit, of dreigt te verdrinken in te hoge woonkosten. Daarom pleiten wij er nogmaals voor dat verduurzaming voor iedereen mogelijk moet zijn en de ondersteuning hierbij toegankelijk. We verwachten hier van de gemeente een proactieve rol.

Om de koppeling tussen wonen en duurzaamheid te maken denken we dat het versoepelen van de regels rond duurzaam bouwen mogelijk moet zijn. Wij dromen van autoluwe wijken opgetrokken uit biologische materialen en veel, heel veel groen (en ouderen natuurlijk ook). Het blijft niet bij dromen. We hebben doelen gesteld over het uitbreiden van het aantal bomen in onze gemeente en we komen vandaag met een motie over biobased bouwen. Als wij de keten daarvan kunnen opzetten profiteren ook onze landbouw en verwerkende bedrijven hier van.

Dat we de veerkracht moeten versterken zien we graag terug in het stimuleren en ondersteunen van energiecoöperaties. Ook willen we meer inzet voor het ontwikkelen van energie hubs. We moeten voorkomen dat het succes van de energietransitie stuk loopt op een elektriciteitsnet dat te vol is. Met de ontwikkeling van hernieuwbare energie is een megaprestatie verricht en die dreigt nu afgebroken te worden. Dat willen wij niet laten gebeuren. Wij vragen het college inwoners met initiatieven te ondersteunen waar dat kan.

Want kunnen we als Westerkwartier hier de suikerpot eens goed vullen om elkaar als burens te helpen?

Afrondend: Onze fracties vragen om juist nu te blijven investeren!

Want als de vreemden ver weg oorlog voeren is het van groot belang goede burens te hebben.

Sandra de Wit, fractievoorzitter PvdA:

En dan kom ik bij ons derde punt jeugd:

Een belangrijk onderwerp. Hoe kunnen we de veerkracht van jongeren ondersteunen en versterken? Investeren we wel voldoende in beschermende factoren? Het NJI (Nederlands Jeugd instituut) heeft hier onderzoek naar gedaan. Eén van de belangrijke beschermende factoren is **voldoende steun** van belangrijke volwassenen en voorzieningen in de omgeving.

Het is cruciaal dat jongeren kunnen rekenen op de steun van ouders, leerkrachten en sportvoorzieningen. Een goed schoolgebouw helpt echt! Vandaar dat we eerder vandaag moties hebben ingediend tijdens de bespreking van het integraal huisvestingsplan onderwijs.

Daarnaast toont onderzoek aan dat **constructieve tijdsbesteding** zoals sport en creatieve activiteiten als muziek en theater, essentieel zijn. Deze activiteiten gecombineerd met positieve aandacht vormen een buffer tegen risico's op ongewenst gedrag en het geeft een jongere veerkracht om om te kunnen gaan met tegenslagen. We zijn heel blij met het programma Kickstart op School. Het zou mooi zijn als hier nog meer scholen bij aan kunnen sluiten.

De komende jaren zullen we keuzes moeten maken. De bezuinigingen van de overheid betekenen dat onze gemeente minder te besteden heeft. Daarom moeten we prioriteiten stellen. Voor ons is het essentieel dat voorzieningen zoals dorpshuizen, zwembaden, sportaccommodaties en speeltuinen behouden blijven. Deze plekken zijn cruciaal voor het leer- en leefklimaat van onze jeugd.

Om jongeren perspectief te bieden, moeten investeren in hun betrokkenheid bij keuzes die we maken. "Zie elkaar en geef het goede voorbeeld" rapte Daisy namens onze gemeente vorig jaar november bij onze koningin. Goede voorbeelden gebruiken we graag als inspiratie!

Wij maken ons zorgen om de problemen die we zien bij de jeugd, en meer om de jeugdigen met problemen dan om de miljoenen die omgaan in de jeugdzorg. We willen dat de beschikbare middelen zo goed mogelijk besteed worden. We zijn ook bezorgt gezien de oplopende kosten rond de zorg voor jeugd aan de ene kant en de tekorten die dreigen voor de gemeente aan de andere kant. We vragen daarom in een motie om te onderzoeken of de doorbraakmethode mogelijkheden geeft kosten te verlagen door maatwerk toe te passen, de methode biedt hier tools voor en is bewezen effectief. Zoals in het armoedebeleid staat verwoord wordt deze methode soms toegepast, wij denken dat structureel gebruik, implementatie van deze methode mogelijk veel kan opleveren kijkend naar verschillende voorbeelden in het land die ons zijn voorgegaan. We dienen daarom de motie "Niet doormodderen maar doorbreken" in over de inzet van de doorbraakmethode.

Het vierde punt, krachtige kernen

Nog steeds bereiken we niet alle inwoners, bijvoorbeeld als het gaat om berichten vanuit de gemeente of als het gaat over het gevoel onvoldoende mee te kunnen praten. De gemeente doet zijn best en de situatie verbetert, er zijn echter ook uitdagingen. Laaggeletterdheid blijft ook aandacht vragen. Vrijwilligersorganisaties zoals **Humanitas** spelen een belangrijke rol in het aanpakken van dit probleem.

Wij denken dat we nog beter moeten zorgen dat we iedereen bereiken. Dat kan alleen als je echt wilt aansluiten bij inwoners en echt nieuwsgierig bent naar wat ze nodig hebben.

Als het gaat over armoede dan zijn vrijwilligers ook van belang. Hier zien we een belangrijke rol voor Humanitas en Schuldhulpmaatje. Door het organiseren van één toegang om hulp te vragen is de inzet van beide genoemde organisaties verminderd zoals blijkt uit hun jaarcijfers.

Wethouder, onze oproep is om te kijken hoe we juist **hen** weer aan het begin van de hulpvraag van inwoners kunnen inzetten. Hulp door vrijwilligers kan langer duren, uit onderzoek is gebleken dat dit ook nodig is. Laten we de professionals daar inzetten waar hun kennis nodig is. Wij pleiten voor een structurele bekostiging van Humanitas, zodat zij hun werk door kunnen zetten en dit ook beleidsmatig goed weg kunnen zetten.

Kortom van inwoners zoals vrijwilligers die een ander willen helpen, moeten we het hebben.

Als we het hebben over veerkracht, dan gaat het ook over positieve ervaringen en leuke dingen doen. Het Westerkwartier is een gemeente waar veel gebeurt, van grote evenementen tot kleinere buurtinitiatieven. Toch horen we dat inwoners moeite hebben met het aanvragen van vergunningen voor evenementen. Onze oproep aan het college is om de procedures te vereenvoudigen waar dat kan en proactieve ondersteuning te bieden.

We hebben veel gesproken over veerkracht vandaag, maar hoe staat het met het inzicht in de veerkracht in onze gemeente? Wij pleiten voor investering in veerkracht op basis van heldere feiten en cijfers. Wij dienen daarom namens onze fracties een motie hierover in.

Tot Slot, voorzitter, vraagt de zoektocht naar en vergroten van veerkracht om leiderschap. Leiderschap van inwoners, de gemeente en ook van deze raad. We moeten keuzes maken om te investeren in de gebieden die belangrijk zijn voor onze inwoners. De komende jaren zijn onzeker door de verlaging van de gemeentelijke uitkeringen door de regering. Dit kan enorme gevolgen voor onze gemeente, met een mogelijk structureel tekort van minimaal 9 miljoen euro. We zijn blij het overzicht van mogelijke bezuinigingen dat nu beschikbaar is en de geschetste financiële scenario's zullen helpen bij het maken van de juiste keuzes.

Voor ons als fracties van GL/PvdA is het duidelijk waar onze prioriteiten liggen: woonruimte voor iedereen, het versnellen van de energietransitie, verbetering van perspectieven voor de jeugd en het aan werken aan krachtige dorpskernen. We roepen het college op om koppelkansen en subsidiekansen te zoeken en slimme keuzes te maken om meer mogelijk te maken. We denken dat we onze blik moeten verruimen. Hoe maak je door slimme keuzes meer mogelijk? En ook wij, de raad, moeten hierin leren en soms ook groter durven te denken.

En ja, wij zijn bereid te praten over het temporiseren van plannen of een kleine OZB-verhoging. Een kleine verhoging van 5% (inclusief de inflatie) levert 800k structureel op maakt daarmee 10 miljoen investeringen in betere schoolgebouwen mogelijk.

Voorzitter, laten we vanuit inzicht en samenwerking verder gaan!
